

### **Czym jest zapalenie tarczycy?**

Zapalenie tarczycy to inaczej stan zapalny gruczołu tarczycowego. Występują cztery główne rodzaje zapalenia tarczycy:

- Podostre wirusowe zapalenie tarczycy
- Poporodowe zapalenie tarczycy
- Polekowe zapalenie tarczycy
- Autoimmunologiczne zapalenie tarczycy

Pierwsze trzy z nich mają charakter przejściowy i tarczyca zazwyczaj, ale nie zawsze, wraca do normy. Czwarty rodzaj zapalenia może prowadzić do trwałego uszkodzenia tarczycy.

### **PODOSTRE WIRUSOWE ZAPALENIE TARCZYCY**

#### **Czym jest podostre wirusowe zapalenie tarczycy?**

Uważa się, że dolegliwość ta spowodowana jest wirusową infekcją gruczołu, kojarzoną zwykle z objawami podobnymi do grypy. Częściej występuje u kobiet niż u mężczyzn, najczęściej dotyka osoby w wieku 20-50 lat.

#### **Jakie są objawy podostrego wirusowego zapalenia tarczycy?**

Główną cechą rozpoznawczą jest zazwyczaj powiększenie gruczołu tarczycy połączone z bólem lub wrażliwością. Stan rozwija się szybko w ciągu 24-48 godzin. Może wystąpić ból gardła, objawy grypopodobne i / lub gorączka. W pierwszej kolejności występuje faza nadczynności tarczycy, kiedy to pacjent może mieć objawy takie jak nerwowość, drgawki, kołatanie serca, bezsenność, wrażenie podniesionej temperatury ciała, po czym czasami następuje faza niedoczynności tarczycy, w której mogą pojawić się objawy przeciwne, takie jak powolność, zmęczenie i poczucie większego niż zwykle chłodu.

#### **W jaki sposób rozpoznaje się podostre wirusowe zapalenie tarczycy?**

Za pomocą badania przedmiotowego i badania krwi. Lekarz może dodatkowo zlecić badanie poziomu wchłaniania radioizotopu jodu, aby wykluczyć inne przyczyny nadczynności tarczycy. Niski poziom wchłaniania potwierdza diagnozę.

#### **Jak się leczy podostre wirusowe zapalenie tarczycy?**

U niektórych pacjentów podostre zapalenie tarczycy ustępuje w krótkim czasie bez leczenia lub przy pomocy leków przeciwzapalnych. Jeśli jednak ból i inne objawy nie ustępują, może być potrzebne krótkotrwałe leczenie sterydami. Jest ono niezwykle skuteczne. Jako że sterydy podawane są zwykle tylko przez jeden lub dwa miesiące, a dawka jest stopniowo zmniejszana, wszelkie działania niepożądane, takie jak zwiększenie masy ciała, są minimalne.

#### **Jakie są następstwa choroby?**

Pacjenci zwykle odzyskują pełnię zdrowia w ciągu dwóch do pięciu miesięcy, jednak w około pięciu procentach przypadków może wystąpić trwała niedoczynność tarczycy. Jeśli to nastąpi, przepisane zostaną tabletki lewotyroksyny (syntetycznej tyroksyny), które zastępują brakujące hormony tarczycy.

### **POPORODOWE ZAPALENIE TARCZYCY**

#### **Czym jest poporodowe zapalenie tarczycy?**

Jest to rodzaj zwykle przejściowego zapalenia tarczycy pojawiającego się po ciąży, szczególnie u kobiet, u których występują autoprzeciwciała tarczycy. Dolegliwość pojawia się zazwyczaj w ciągu pierwszych sześciu miesięcy po porodzie.

## **Jakie są objawy poporodowego zapalenia tarczycy?**

Tarczyca może być nieco opuchnięta, ale prawie nigdy nie jest obolała. Podobnie jak w przypadku podostrego wirusowego zapalenia tarczycy, choroba zwykle zaczyna się od objawów nadczynności tarczycy, które mogą ustąpić samoistnie, ale mogą również rozwinąć się w stronę objawów niedoczynności tarczycy. Faza niedoczynności tarczycy może objawiać się jako depresja poporodowa.

## **W jaki sposób rozpoznaje się poporodowe zapalenie tarczycy?**

Za pomocą badania przedmiotowego oraz badania krwi na obecność hormonów tarczycy i autoprzeciwciał tarczycy. Ważne jest, aby odróżnić nadczynność tarczycy wynikającą z zapalenia gruczołu od choroby Gravesa-Basedowa. Może w tym pomóc badanie na obecność przeciwciał. W potwierdzeniu diagnozy pomóc może wynik badania wskazujący na niski poziom wchłaniania radioaktywnego izotopu jodu. Badanie to można wykonać bezpiecznie przy minimalnej przerwie w karmieniu piersią.

## **Jak się leczy poporodowe zapalenie tarczycy?**

W łagodnych przypadkach leczenie może nie być wymagane, ponieważ zapalenie może w krótkim czasie ustąpić samoistnie. Jeśli objawy nadczynności tarczycy są dokuczliwe, w celu złagodzenia dolegliwości lekarz może przepisać beta-adrenolityk. Jeśli z drugiej strony problemem są objawy niedoczynności tarczycy, niezbędne będzie przyjmowanie tabletek lewotyroksyny. Żadna z powyższych kuracji nie zakłóca karmienia piersią.

## **Jakie są następstwa choroby?**

U większości kobiet choroba ustępuje w całości. Jeśli przepisana została lewotyroksyna, zazwyczaj można ją odstawić po upływie sześciu do 12 miesięcy. Jeśli jednak badania krwi ujawnią nieprawidłowości utrzymujące się dłużej niż rok po porodzie, zmiany te prawdopodobnie nie ustąpią samoczynnie i wymagane będzie dalsze leczenie.

Poporodowe zapalenie tarczycy często powraca po kolejnych ciążach, dlatego ważne jest, aby po każdym porodzie, zwykle po upływie dwóch do trzech miesięcy, zbadać stan tarczycy. Jako że poporodowe zapalenie tarczycy zwiększa ryzyko wystąpienia trwałych chorób tarczycy w przyszłości, zaleca się wykonywanie regularnych badań krwi raz w roku w celu monitorowania poziomu hormonów tarczycy.

## **POLEKOWE ZAPALENIE TARCZYCY**

Niektóre leki mogą powodować zapalenie tarczycy, w tym amiodaron, lit, sunitynib, aksyтынib, interferony, pembrolizumab, niwolumab i ipilimumab. W wielu przypadkach zapalenie tarczycy ustępuje bez leczenia. W przypadku niektórych leków, takich jak amiodaron, konieczne może się okazać leczenie sterydami.

## **AUTOIMMUNOLOGICZNE ZAPALENIE TARCZYCY**

### **Czym jest autoimmunologiczne zapalenie tarczycy?**

Jest to proces autodestrukcji, w wyniku którego system odpornościowy organizmu atakuje komórki tarczycy tak, jakby były one komórkami obcymi. Łagodne zapalenie tarczycy może wystąpić nawet u 20% kobiet, które poza tym nie mają problemów ze zdrowiem (częstotliwość występowania zapalenia tarczycy u mężczyzn jest od 4 do 10 razy niższa niż u kobiet). Jedynie u niewielkiej części pacjentów dotkniętych chorobą proces autoimmunologiczny postępuje na tyle, aby powodować zły stan zdrowia (dotyczy to około 10% osób z zapaleniem tarczycy). Najczęstsza forma tego zaburzenia znana jest jako „zapalenie tarczycy Hashimoto”.

## **Jakie są objawy autoimmunologicznego zapalenia tarczycy?**

Typowymi objawami są: niewydolność tarczycy (niedoczynność tarczycy) i czasami bezbolesne powiększenie gruczołu tarczycy (wole).

## **W jaki sposób rozpoznaje się autoimmunologiczne zapalenie tarczycy?**

Odbywa się to poprzez pomiar poziomu przeciwciał. Jeśli są one obecne w organizmie, badanie krwi na hormony tarczycy może dokładnie określić stopień uszkodzenia gruczołu. Czasami typowe objawy widoczne są również w badaniu USG tarczycy. Dzięki badaniom krwi można również przewidzieć, czy wystąpi niewydolność tarczycy, w którym to przypadku zwykle zaleca się przeprowadzenie badań kontrolnych lub leczenie uzupełniające.

Autoimmunologiczne zapalenie tarczycy zwykle jest dziedziczne i jeśli choroba często występowała w rodzinie, szczególnie jej członkowie mogą zostać poddani przesiewowemu badaniu na obecność przeciwciał tarczycowych.

## **Jak się leczy autoimmunologiczne zapalenie tarczycy?**

Jeśli doszło do uszkodzenia gruczołu, niezbędne będzie przyjmowanie tabletek lewotyroksyny, aby zastąpić hormony tarczycy.

## **Kilka ważnych punktów...**

- Zapalenie tarczycy nie zawsze jest trwałe. Zależy to od typu schorzenia
- Dokładne badanie przez endokrynologa określi rodzaj zapalenia tarczycy. Może to zaoszczędzić niepotrzebnego leczenia, ponieważ w wielu przypadkach nie jest ono wymagane
- Poporodowe zapalenie tarczycy może objawiać się jako depresja poporodowa
- Jeśli po ciąży wystąpiło poporodowe zapalenie tarczycy, po każdej kolejnej ciąży należy poddać się badaniu na czynność tarczycy
- Dowiedz się u swojego lekarza, czy przysługuje Ci prawo do otrzymania darmowych leków

Powszechnie uznaje się, że problemy z tarczycą często są dziedziczne. Jeśli członkowie rodziny nie czują się dobrze, powinni omówić konieczność przeprowadzania badań na tarczycę ze swoim lekarzem pierwszego kontaktu.

Jeśli masz pytania lub wątpliwości dotyczące zaburzeń tarczycy, porozmawiaj ze swoim lekarzem ogólnym lub specjalistą, którzy są najlepszym źródłem informacji. W celu uzyskania dalszych informacji i wsparcia lub jeśli masz jakiegokolwiek uwagi dot. informacji zawartych w niniejszej ulotce, możesz również skontaktować się z Brytyjską Fundacją Tarczycy.

## **Brytyjska Fundacja Tarczycy (The British Thyroid Foundation)**

[www.btf-thyroid.org](http://www.btf-thyroid.org)

[info@btf-thyroid.org](mailto:info@btf-thyroid.org)

tel.: 01423 810093

Brytyjska Fundacja Tarczycy jest zarejestrowaną organizacją charytatywną: Anglia i Walia nr 1006391, Szkocja SC046037

Zatwierdzona przez:

Brytyjskie Stowarzyszenie Tarczycy (The British Thyroid Association) — specjaliści medyczni promujący najwyższe standardy opieki zdrowotnej i badań medycznych

[www.british-thyroid-association.org](http://www.british-thyroid-association.org)

Brytyjskie Stowarzyszenie Chirurgów Endokrynologów i Tarczycy (The British Association of Endocrine and Thyroid Surgeons) — grono przedstawicieli brytyjskich chirurgów specjalizujących się w zakresie chirurgii gruczołów endokrynnych (tarczycy, przytarczyc i nadnerczy)

[www.baets.org.uk](http://www.baets.org.uk)

Pierwsze wydanie: 2008

Aktualizacja: 2011, 2015, 2018

Nasze publikacje są weryfikowane i w razie konieczności aktualizowane co dwa lata.

© 2018 **BRITISH THYROID FOUNDATION**